

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมโลกในยุคโลกาภิวัตน์ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจโลก ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงสลับซับซ้อนและเชื่อมโยงกันมากขึ้น ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและภัยคุกคามประเทศไทย โดยมีกระแสอิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติผ่านเข้ามาทางสื่อมวลชนรูปแบบต่างๆ นอกจากนี้เทคโนโลยีสารสนเทศ ยังมีส่วนทำให้ค่านิยม และความเชื่อของคนไทยและสังคมไทย เบี่ยงเบนออกจากเอกลักษณ์ วัฒนธรรมที่ดั้งเดิม และคุณค่าชีวิตแบบไทย มายึดติดกับกระแสวัตถุนิยมและบริโภคนิยม คำนี้ถึงประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง แกร่งแย่ง เอาวัดเอาเปรียบกัน เพื่อแสวงหาอำนาจทั้งทางการเมืองและอำนาจเงินมากขึ้น บุคคลเริ่มออกห่างจากศาสนา สังคมไม่มีศีลธรรมและจริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 19) ทำให้สังคมไทยมีปัญหามากมาย ซึ่งจะเห็นได้จากข่าวที่ปรากฏทางสื่อต่างๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้สังคมไม่มีความสงบ ทั้งนี้เกิดจากความบกพร่องในคุณธรรมของบุคคลในสังคม(ผกา สัตยธรรม, 2544, หน้า 63)

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันโดยรวมมีปัญหามากมายสืบเนื่องจากเศรษฐกิจโลกมีความผันผวน ทุกคนจึงดำรงชีวิตอย่างเอาตัวรอด ไม่คำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรมอันดีงามที่ควรจะเป็นในสังคมไทย ปัญหาที่พบได้แก่ การหลบเลี่ยงภาษีอากร การวิ่งเต้นให้ได้มาซึ่งตำแหน่งหน้าที่ที่สูงขึ้น การสมยอมในการจัดซื้อจัดจ้าง การซื้อสิทธิขายเสียง การก่อกวนไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาโสเภณีเด็ก ปัญหาใช้แรงงานเด็ก การปล้น การฆ่า การข่มขืน และบางครั้งผู้ก่อคดีอุกฉกรรจ์กลายเป็นเจ้าหน้าที่รัฐที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยเป็นผู้กระทำการเสียเอง เช่น คุ้มฆ่า ฆ่าตัดตอน ทำลายหลักฐานพยานสำคัญ วิสามัญฆาตกรรม ทารุณกรรมผู้ต้องหา ยัดเยียดข้อหาให้ผู้บริสุทธิ์และสร้างพยานเท็จ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ เกิดขึ้นจากการจงใจฝ่าฝืนกฎหมายในหมู่ข้าราชการและผู้บริหารระดับสูง วิกฤติการณ์ดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนยุ่งยากไปทุกหย่อมหญ้าในบ้านเมือง ทำให้สังคมไทยมีปัญหาเรื้อรังและไม่สามารถพัฒนาสังคมได้อย่างยั่งยืน (ธานีรินทร์ กรัยวิเชียร, 2548, หน้า 2)ซึ่งถ้าต้องการให้สังคมไทยมีแต่สันติสุข บุคคลในสังคมต้องมีคุณธรรม จริยธรรม ไม่มีการเอาวัดเอาเปรียบกันไม่เห็นแก่ตัว มีคุณธรรมที่ลึกซึ้งในจิตใจเป็นรากฐาน (สุริยะ รูปหมอก, 2545, หน้า 5)

ปัญหาสังคมไทยในด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำในสังคม การขาดศีลธรรมในการดำเนินชีวิต มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความชั่วอันได้แก่ โลภะ โทสะ และโมหะ(ผกา สัตยธรรม, 2544, หน้า 93) ทำให้สังคมขาดสันติสุข ด้านการจัดการศึกษาก็เช่นกัน ผู้บริหารการศึกษา ตั้งแต่ระดับกระทรวง จนถึงระดับสถานศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่ขาดคุณธรรมจริยธรรม

สร้างภาพต่อสื่อมวลชน แต่การปฏิบัติจริง ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ ขาดการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล การปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงเกิดปัญหาด้านคุณธรรมที่ บางกรณี เกิดกับหน่วยงาน บางกรณีเกิดกับครู บางกรณีเกิดกับนักเรียน เป็นต้น

รัฐได้เห็นความสำคัญของการขาดคุณธรรม จริยธรรม ในสังคมไทย จึงได้กำหนดไว้ทั้ง ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เรื่อง คุณธรรม จริยธรรม โดยให้สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานทางการศึกษา ที่มีหน้าที่ โดยตรงในการพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีคุณธรรมและจริยธรรม จัดการศึกษาให้ สอดคล้องกับแนวนโยบายข้อ 3 ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) ที่ กำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอน โดยผสมผสานความรู้ด้านศาสนาและความรู้ ทั่วไปเข้าด้วยกันอย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม

สถานศึกษาเป็นระบบสังคมระบบหนึ่ง ไม่ว่าจะสถานศึกษานั้นจะเป็นสถานศึกษาของรัฐ หรือเอกชนจะประกอบด้วยบุคลากรที่มีหน้าที่จัดการศึกษา 2 ประเภท คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ซึ่งต่างก็มีพฤติกรรมและบทบาทหน้าที่ต่างกัน แต่บุคคลสำคัญที่สุดคือผู้บริหาร สถานศึกษา เพราะเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษา (ปราชญา กล้าผจญ, 2548, หน้า37-38) เป็นผู้กำหนดนโยบาย ทิศทาง วางแผน การบริหารการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาและการบริหารงานในสถานศึกษา ประสบความสำเร็จ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2534, หน้า 24) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้อง แสดงพฤติกรรมที่ดีเป็นตัวอย่าง แก่ครู นักเรียนและชุมชน ฉะนั้นพฤติกรรมที่ผู้บริหาร สถานศึกษาแสดงออกในทางเสื่อมเสีย จึงเป็นสภาพปัญหาที่รุนแรงต้องมีการแก้ไข

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณธรรมจะเป็นที่เคารพนับถือของบุคคลในสังคม และสังคมก็ คาดหวังที่จะได้ผู้บริหารสถานศึกษาที่บริหารสถานศึกษาในสังคมนั้นๆ เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ ครูผู้สอน นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สังคมไทยส่วนใหญ่เป็น ชาวพุทธ รับเอาคำสอนของพระสัมมาพระพุทธเจ้าอันเป็นรากฐานของคุณธรรมมาเป็นปรัชญา ของชีวิต และตามแนวคิดและหลักปฏิบัติในเรื่องการครองตน ครองคน และครองงาน ซึ่ง พระเทพดิลก (ระแบบ จิตญาโณ) (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2549, ตุลาคม 9) ได้แสดงธรรมเทศนา ซึ่งนำมาประยุกต์เป็นคุณธรรมของผู้บริหาร 3 ด้าน คือ คุณธรรมในการ ครองตน คุณธรรมในการครองคน และคุณธรรมในการครองงาน

ผู้บริหารสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ส่วนใหญ่เป็นชาวพุทธ จึงควรรนำหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนามาเป็นแนวประพฤติ ปฏิบัติในการสร้างคุณธรรมในการครองตน ครองคน และครองงาน แต่การนำคุณธรรมใน หลักธรรมของพุทธศาสนามายึดถือและประพฤติปฏิบัติเพียงด้านเดียว อาจจะไม่ประสบ ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด เพื่อให้การบริหารและจัดการศึกษามีคุณภาพสูงสุด ควรนำ ฤทธิพิบัติกรรมผู้นำตามแบบของประเทศทางตะวันตก ซึ่งรูปแบบพฤติกรรมทางตะวันตกที่มี

ส่วนสัมพันธ์กับ หลักการบริหารบุคคล ในการครองตน ครองคน และครองงาน พฤติกรรมผู้นำที่ได้รับการศึกษาค้นคว้าของทฤษฎีภาวะผู้นำทีอาร์ซี (TRC) ที่ได้รับการศึกษาและพัฒนาโดยยูคัล (Yuki, 1997, pp.104-108) ซึ่งเรียบเรียงโดย สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2548, หน้า 183) ได้ให้แนวคิด ทฤษฎีพฤติกรรมภาวะผู้นำใน 3 องค์ประกอบ คือ

1. พฤติกรรมที่มุ่งงาน (task-oriented behavior)
2. พฤติกรรมที่มุ่งความสัมพันธ์ (relations-orientation behavior)
3. พฤติกรรมที่มุ่งการเปลี่ยนแปลง (change-oriented behavior)

ผู้บริหารสถานศึกษาบางคน มีความสัมพันธ์ฉันท์คู่สาวกับหญิงอื่นที่มีใช้ภรรยาตน เสพสุรา เล่นการพนัน มีความประพฤติไม่เหมาะสม ประพฤติชั่ว เช่น ข่าคนตาย ค้ายาเสพติด ผู้บริหารสถานศึกษากระทำทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนทางราชการ เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง การเก็บรักษาเงิน การใช้จ่ายเงินผิดวัตถุประสงค์ การลา มีการกระทำผิดเกิดขึ้นทั่วประเทศ ระหว่าง พ.ศ.2537-2546 (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2547, หน้า 7-189) และที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ก็พบการกระทำผิดของผู้บริหารสถานศึกษาเช่นกัน ได้แก่ การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของโรงเรียนและยกยอกทรัพย์ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ควบคุม นิเทศ กำกับ ติดตาม เจ้าหน้าที่การเงิน ผู้บริหารสถานศึกษาละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ ผู้บริหารสถานศึกษา ดื่มสุราในเวลาราชการ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้จ่ายเงินบริจาคผิดวัตถุประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมไม่เหมาะสมหลายประการ เช่น หลอกหลวง ใช้จ่ายเงินผิดวัตถุประสงค์ ใช้เวลาราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวและให้ผู้อื่นกระทำการแทนในนามตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องหากดีอาญา ทำร้ายผู้อื่นถึงแก่ความตาย (ประคอง นุ้ยดุ่ม, 2549, มิถุนายน 10)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ซึ่งจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เห็นแนวทางในการประสมประสานคุณธรรมและพฤติกรรมดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้ได้คำตอบ และข้อสรุปของการสัมพันธ์ในสองเรื่องว่าเป็นอย่างไร มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี และได้แนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ในการที่จะส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาได้ดียิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำและ คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับใช้ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ให้ตระหนักถึงการปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม
2. ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี พิจารณาปรับปรุงพฤติกรรมการทำงานของตนให้เป็นที่ยอมรับของผู้ได้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานและประชาชนโดยทั่วไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เน้นศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ตามขอบข่ายพฤติกรรมผู้นำ ผู้นำที่อาร์ซี (TRC) ที่ได้รับการศึกษาและพัฒนาโดยยูคิ (Yuki, 1989, pp. 104-108) ซึ่งเรียบเรียงโดย สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2548, หน้า 183) ได้ให้แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมภาวะผู้นำใน 3 องค์ประกอบ คือ พฤติกรรมที่เน้นงาน พฤติกรรมที่เน้นความสัมพันธ์ และพฤติกรรมที่เน้นการเปลี่ยนแปลง และ แนวการบริหารบุคคลตามหลักคุณธรรมในการครองคน ครองคน ครองงาน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ปีงบประมาณ 2549 จำนวน 153 โรงเรียน จำแนกโรงเรียน 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 71 โรงเรียน
2. กลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 74 โรงเรียน
3. กลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 8 โรงเรียน

รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,393 คน และจำแนกประชากรตามตำแหน่งราชการ

2 กลุ่ม คือ

1. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 153 คน
2. ครูผู้สอน จำนวน 2,240 คน
(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี, 2549, หน้า 2 - 3)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite population) การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของเคริชซีและมอร์แกน (Krejcie, & Morgan, 1970, p. 608) (พิชิต ฤทธิจรรยา, 2547, หน้า 119) การสุ่มตัวอย่างใช้แบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) (พิชิต ฤทธิจรรยา, 2547, หน้า 108) ตามขนาดของโรงเรียน การคำนวณกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรการหาสัดส่วนของขนาดประชากร (proportional allocation) ของโฟร์แมน (Foreman, 1991, p. 116) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 23 คน ครูผู้สอนจำนวน 308 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้ตารางเลขสุ่ม (พิชิต ฤทธิจรรยา, 2547, หน้า 106)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

3.1.2 อายุ

- 1) อายุต่ำกว่า 33 ปี
- 2) อายุระหว่าง 33-46 ปี
- 3) อายุ 47 ปี ขึ้นไป

3.1.3 วุฒิการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ปริญญาตรี
- 3) สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.4 ประสบการณ์ในการทำงาน

- 1) ต่ำกว่า 15 ปี
- 2) ระหว่าง 15-28 ปี
- 3) ตั้งแต่ 29 ปี ขึ้นไป

3.1.5 ตำแหน่งหน้าที่

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ครูผู้สอน

3.1.6 ขนาดของโรงเรียน

- 1) น้อยกว่า 121 คน
- 2) 121-600 คน
- 3) 601 คน ขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำกับคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ตามขอบข่ายดังนี้

3.2.1 พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร

- 1) พฤติกรรมผู้นำที่เน้นงาน
- 2) พฤติกรรมผู้นำที่เน้นความสัมพันธ์
- 3) พฤติกรรมผู้นำที่เน้นความเปลี่ยนแปลง

3.2.2 คุณธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

- 1) คุณธรรมในการครองตน
- 2) คุณธรรมในการครองคน
- 3) คุณธรรมในการครองงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **พฤติกรรม** หมายถึง การกระทำ การประพฤติ และการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

2. **คุณธรรม** หมายถึง สภาพคุณงามความดีของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

3. **ความสัมพันธ์** หมายถึง เรื่องราวหรือเนื้อความที่มีความเกี่ยวข้องหรือผูกพันกันระหว่างคุณธรรมและพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

4. **พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง การกระทำ การประพฤติ และการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาที่ใช้อำนาจหรือความสามารถในการทำให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสถานศึกษายอมรับโดยใช้อิทธิพลที่มีอยู่ในการชักจูง จูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ ตามกรอบแนวคิดพฤติกรรมผู้นำของยุคลี (Yukli) ประกอบด้วยพฤติกรรมผู้นำ 3 ลักษณะได้แก่

4.1 **พฤติกรรมผู้นำที่เน้นงาน** หมายถึง การแสดงออกหรือการกระทำต่างๆของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ต้องการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาของตนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปอย่างรวดเร็วมีปริมาณและคุณภาพสูงมีการแจกแจงงาน กำหนดบทบาท การวางแผนและการจัดการ และการกำกับติดตาม การใช้บุคลากรและทรัพยากรอย่างมี

ประสิทธิภาพ การบำรุงรักษากระบวนการให้มีความเที่ยงตรงและมั่นคง และการปรับปรุงให้ได้ผลผลิตที่เพิ่มมากขึ้น

4.2 พฤติกรรมผู้นำที่เน้นความสัมพันธ์ หมายถึง การแสดงออกหรือการกระทำต่างๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ต้องการให้การช่วยเหลือ สนับสนุน การพัฒนา การรับรู้ การให้คำปรึกษาและการบริหาร การปรับปรุงความสัมพันธ์และการช่วยเหลือบุคคลเพื่อเพิ่มความร่วมมือและการทำงานเป็นหมู่คณะและการสร้างข้อผูกมัดองค์กร

4.3 พฤติกรรมผู้นำที่เน้นการเปลี่ยนแปลง หมายถึง การแสดงออกหรือการกระทำต่างๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องการให้มี การเลือกสรรและการตีความเหตุการณ์ภายนอกที่เกิดขึ้น การทำวิสัยทัศน์ให้เป็นที่น่าสนใจ การผลักดันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การร่วมมือกันในการสนับสนุนและการดำเนินการในการเปลี่ยนแปลง การทำการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายหลักนโยบาย การดำเนินการ และการได้รับข้อผูกมัดการเปลี่ยนแปลง

5. พฤติกรรมด้านคุณธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึงการประพฤติตนของผู้บริหารในสิ่งที่ตั้งงามจนเป็นนิสัยหรือโดยยึดหลักคุณธรรม 3 ด้าน คือ

5.1 พฤติกรรมในด้านคุณธรรมการครองตน หมายถึง การรู้จักตนเอง รู้จักควบคุมตน หรือมีวินัยแห่งตน การมีความประพฤติที่ดี และการปฏิบัติส่วนตน ประกอบไปด้วยคุณธรรมควรแก่การยกย่อง การวางตนให้เหมาะสมแก่ฐานะในตำแหน่งผู้บริหาร สามารถใช้กำลังสติปัญญา ความรู้ ความสามารถในวิชาชีพในการบริหารงานภายในหน่วยงานให้เกิดผลดี การสำรวมระวังรักษาตน ให้ดำรงอยู่แต่ในคุณความดี ดำรงไว้ซึ่งความเที่ยงธรรม

5.2 พฤติกรรมในด้านคุณธรรมการครองคน หมายถึง การรู้จักคนอื่น มองคนอื่นในแง่ดีในการทำงานร่วมกับคนอื่น การมีความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถจูงใจให้เกิดการ ยอมรับและให้ความร่วมมือ การปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลายต่อเพื่อนร่วมงานปกครองบังคับบัญชาโดยยึดหลักพรหมวิหารธรรม และเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

5.3 พฤติกรรมในด้านคุณธรรมการครองงาน หมายถึง การมีความสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดี การรู้จักงานที่ตนเองกำลังทำ และทำงานอย่างมีความสุข รักและชอบในงานที่ตนเองกำลังทำอยู่ การปฏิบัติงานด้วยความเที่ยงธรรมโดยยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมายระเบียบแบบแผน ยึดหลักประชาธิปไตยในการทำงาน

6. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือ ผู้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา ทั้งในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

7. ครูผู้สอน หมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

8. **สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

9. **ขนาดของโรงเรียน** หมายถึง ขนาดของโรงเรียนตามจำนวนนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่ ขนาดเล็ก นักเรียนต่ำกว่า 120 คนลงมา ขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 121 – 600 คน และขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 601 คนขึ้นไป

10. **อายุ** หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยการแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุต่ำกว่า 32 ปี กลุ่มอายุระหว่าง 33 – 46 ปี และกลุ่มอายุตั้งแต่ 47 ปีขึ้นไป

11. **วุฒิการศึกษา** หมายถึง วุฒิทางการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยการแบ่งเป็น 3 กลุ่มระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา ระดับปริญญาตรีทางการศึกษา และระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา

12. **ตำแหน่งหน้าที่** หมายถึงสถานะในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายตามคำสั่งของราชการ แบ่งออกเป็น 2 ตำแหน่งได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู

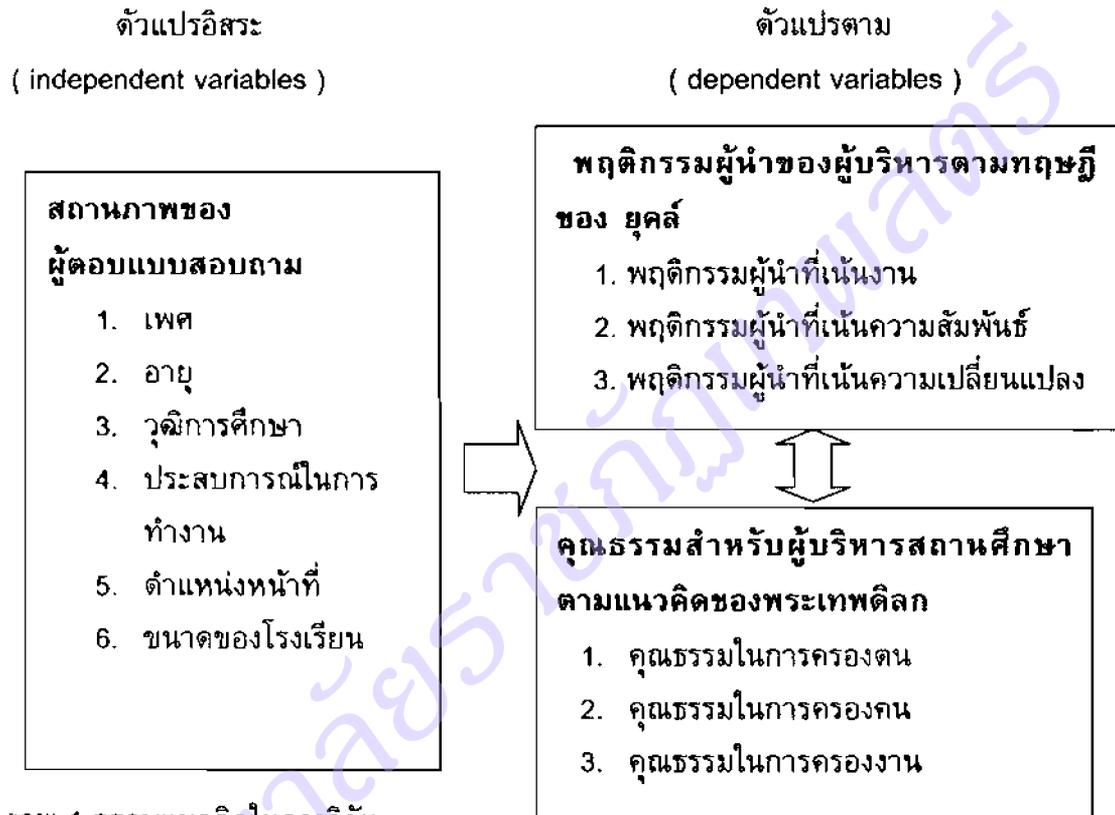
13. **ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง** หมายถึงระยะเวลาที่มีการดำรงตำแหน่งราชการ ในตำแหน่งปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุราชการต่ำกว่า 15 ปี กลุ่มอายุราชการระหว่าง 15 – 28 ปี และกลุ่มอายุราชการตั้งแต่ 29 ปีขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวความคิดในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี โดยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการต่างๆ เกี่ยวกับ

1. พฤติกรรมผู้นำตามรูปแบบผู้นำที่อาร์ชี (TRC) ที่ได้รับการศึกษาและพัฒนาโดย ยูคัล (Yuki, 1989) ซึ่งเรียบเรียงโดย สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2548, หน้า 183) ได้ให้แนวคิด ทฤษฎีพฤติกรรมภาวะผู้นำใน 3 องค์ประกอบ คือ พฤติกรรมที่เน้นงาน พฤติกรรมที่เน้นความสัมพันธ์ และพฤติกรรมที่เน้นการเปลี่ยนแปลง

2. แนวคิดและหลักปฏิบัติในเรื่องเกี่ยวกับการครองตน ครองคน และครองงานของ พระเทพดิลก(ระแบบ วิฑูญาโณ)(สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2549, ตุลาคม 9).
ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

พฤติกรรมผู้นำและคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สิงห์บุรี มีความสัมพันธ์กัน